

Læreplan Stavanger Ungdomsorkester

BJERGSTED.NO
KULTURPARK

Om Stavanger kulturskole

Stavanger kulturskole er en offentlig skole som skal gi undervisningstilbud fortrinnsvis til aldersgruppen 0 -19 år bosatt i Stavanger kommune.

Som elev ved Stavanger kulturskole skal den enkelte få et tilbud som preges av:

Glede – Opplevelse – Fellesskap

I kulturskolen skal elevenes læring gi mestringsglede og trivsel.

Læringsarbeidet skal utvikle elevenes ferdigheter og allmenndannelse.

Skolen har tydelige og trygge lærere med fokus på pedagogisk utviklingsarbeid og kvalitet.

Stavanger kulturskole preges av velvilje, tillit og gjensidig respekt.

Pedagogisk plattform

Kulturskolen vil gjennom sin virksomhet først gi elevene mulighet til å **oppdage** de kunstneriske uttrykksmidlene. Deretter vil vi gi dem muligheten til å **mestre** disse virkemidlene godt nok til å ta dem i bruk. Sist, men ikke minst, vil kulturskolen gjøre det mulig for sine elever å bruke tilegnede ferdigheter til egen **skapende** virksomhet. Gjennom sin virksomhet legger kulturskolen til rette for at elevene skal kunne få opplevelser og innsikt som kan gi varig kunnskap.

Skolen legger til rette for at den enkelte elev, gjennom sitt arbeid med kulturelle aktiviteter, skal få en positiv personlig utvikling gjennom individuelle og kollektive aktiviteter. Den enkelte elevs forutsetninger og behov vil bli forsøkt avdekket i målsettingssamtaler mellom lærer og elev.

Om læreplanen

Læreplanen beskriver innhold og mål for undervisningen ved Stavanger kulturskole.

Stavanger kulturskole er til for våre elever og det er elevens vekst og utvikling som er ledetråden i opplæringen.

Læreplanen må ses i sammenheng med rammeplan for kulturskoler , service erklæring, elevreglement og kvalitetsplan for Stavanger kulturskole.

Planen setter mål for de ulike stadiene i et undervisningsforløp, men hvor lenge den enkelte elev bruker på de ulike stadiene er ikke tidsbestemt.

Stavanger kulturskole erkjenner at utvikling innenfor kunstfagene er individuelt og utvikling vil være høyst ulikt fra elev til elev.

Skolen har ingen eksamen eller prøver som avgjør om elever får fortsette på kulturskolen, men skolen forventer at den enkelte elev følger opp undervisningen og er forberedt til timene.

Målsettingssamtaler

Kulturskolens læreplaner skal være et utgangspunkt for de årlige målsettingssamtalene mellom lærer og elev.

Disse samtalene gjennomføres i undervisningstiden og elev og lærer skal sammen komme fram til hva som skal være målene for skoleåret utfra det nivået den enkelte elev befinner seg på.

Målsettingssamtalene daner grunnlag for den enkelte elevs årsplan som legges på elevkortet og sendes foresatte på e-post. I fag hvor undervisningen er organisert i grupper gjennomføres samtalen med hele gruppen og det lages en årsplan for gruppen.

Underveisvurdering (vurdering for læring)

Elevene vil få tilbakemeldinger underveis i prosessen som skal støtte oppunder videre læring. Målet med underveisvurderingen er å en tilbakemelding på utvikling og hvordan den enkelte elev kan utvikle seg videre.

Evaluering (vurdering av læring)

I slutten av hvert skoleår vil den enkelte lærer lage en skriftlig tilbakemelding for hver elev/gruppe. Evalueringen vil ta utgangspunkt i målsettingssamtalen og hvor den enkelte elev befinner seg i opplæringsforløpet. Tilbakemeldingen legges på elevkortet og kopi sendes foresatte.

Egenøving

For å oppleve mestring er det viktig at eleven innarbeider gode øverutiner fra første dag. Dette vil øke mestringsfølelsen og vil bidra til at den enkelte vil synes det er kjekt å spille, i dette arbeidet er foresatte en viktig ressurs for at eleven innarbeider gode rutiner. Læreren vil hjelpe eleven med å legge opp øverutiner som er tilpasset det enkelte instrument.

Etter hvert som eleven øker nivået på instrumentet må også øvingsmengden økes for å fortsette utviklingen.

Kulturskolen har laget følgende generelle anbefaling når det gjelder øvingsmengde:

Fase 1: Minst 15 minutter per dag

Fase 2: Minst 20 minutter per dag

Fase 3: Minst 30 minutter per dag

Stavanger ungdomsorkester (SUO)

Stavanger ungdomsorkester er en del av skolens samspilltilbud for strykere. Elevene begynner normalt i orkesteret fra og med 8.klasse og alder er fra 13-19 år. Mange har da orkestererfaring fra orkestrene under ungdomsorkesteret.

Yngre elever kan unntaksvis tas opp i orkesteret etter avtale med spillelærer, involverte dirigenter og avdelingsleder.

Det er tre faste instruktører i orkesteret slik at det er gode muligheter for gruppeprøver og musisering i mindre grupper ved behov.

Orkestertilbudet ved kulturskolen er en del av skolens kjerneprogram og elevene i ungdomsorkesteret befinner seg normalt i fase 3 og 4 (øvre mellomnivå og viderekommende).

Orkesteret har jevnlig seminarer og har som mål å reise på tur annet hvert år.

Hvorfor spille i ungdomsorkester og hvorfor skal det læres?

Ensemblespill er en viktig del i alle faser av elevenes instrumentalopplæring.

Ensemblene bidrar med viktig samspillstrening og lederskap. Det er viktig at elevene opplever en helhetlig arena for opplæring der instrumentalopplæring, øving, ensemblespill og formidling – på tvers av aldersgrupper – er et helhetlig felt.

Ensemblene blir en arena der disse egenskapene kan bli realisert. Her forenes solospill og lagspill, likeverdige musikere lytter til hverandre, resultatet avhenger av alle.

Ungdomsorkesteret er også en sosial arena der en møter andre unge med samme interesse som en selv.

Kulturskolens musikkopplæring bidrar til å utvikle personlige uttrykk og innlevelsesevne. Gjennom arbeid med musikk lærer en å verdsette musikk på nye måter jmf. Jon Roar Bjørkvold: «Musikk kan forandre alt!»

Rammeplan for kulturskoler har et klart formål for sin kulturskolenes virksomhet:

At elevene lærer noe, at de opplever, skaper og formidler kulturelle og kunstneriske uttrykk.

Rammeplan har videre satt følgende mål for undervisningen:

At alle gis mulighet til å utvikle kunnskaper og ferdigheter i kunstfag

At alle elever gis mulighet til å finne og formidle egne kunst- og kulturuttrykk

At elevene opplever mestringsglede og positiv selvutvikling

At elevene utvikler evne til samspill og samarbeid

Hva skal læres i ungdomsorkesteret??

Orkesterdisiplin som omfatter:

- Møte presis
- rigge opp med stoler og stativer og rigge ned
- god sittestilling og holdning
- konsertmester- og gruppeleders oppgaver
- dirigentens rolle og oppgaver
- notere strøk og dynamikk i notene
- se på dirigent
- lytte aktivt til hverandre
- samhandle

Stemme eget instrument

- dette bør elevene kunne nå. Spillelærers ansvar å lære elevene. Tuner kan brukes

Musikalske begreper/musikkuttrykk

- Noteverdier og rytmer
- Tonearter og løse fortegn
- Styrkegrader

- Tempobetegnelser
- Begreper som prima volta, secunda volta, dal segno, da capo, piu mosso, molto, poco, meno, subito, sostenuto, alle breve mm.

Stilforståelse / musikalske sjangre

- Lære om ulike tidsperioder og kjennetegn på disse
- Artikulasjon
- Klang
- Bruk av vibrato (spillelærers ansvar å lære elevene)
- Ulike strøktyper som detache og spiccato

Spille bratsj

- Fra tid til annen er det få bratsjer i orkesteret. For å ivareta musikken på best mulig måte vil fiolinelever oppfordres til å spille bratsj i korte eller lengre perioder. 3. stemmen låter bedre på bratsj enn på fiolin og bratsjen har videre et omfang som fiolinene ikke har. Elevene vil da få undervisning av instruktør i orkesteret. Alle fiolinister bør kunne beherske bratsj. En stor fordel også med tanke på kammermusikk. Eleven spiller på flere strenger!

Øve

- Å øve regelmessig er en forutsetning for å lære å spille. Det er også viktig i ensemblespill da ensemblet aldri blir sterkere enn det svakeste ledd. Det er derfor viktig å snakke om øving og hjelpe elevene med å øve på en effektiv måte. Alle har ansvar for å lære seg egen stemme og be om hjelp når det er nødvendig.

Framføre

- Å uttrykke og berøre på et dypere plan, arbeide med formidling, konsentrasjon, presentasjon og stressmestring
- Målet er å utøve musikk og gå inn i et musikkuttrykk med hele seg.

Høre

- Lytte, analysere, samhandle, samspille og imitere
- Lytte kritisk til eget spill

Lese

- oppfatte, tolke og forstå musikalske grunnelementer som tegn, motiv, tema og formforløp på grunnlag av notasjon, for så å gjenskape dem.

Lage

- Komme med forslag til dynamikk, styrkegrader og frasering
- Være aktiv medskaper i prosess mot fremføring.

Hvordan skal det læres?

Orkesteret har en forholdsvis stor grad av aldersblanding. I tillegg er det elever fra ulike miljø, klasstrinn og skoler, og dette sammen med aldersblanding styrker læringsmiljøet i orkesteret. Elevene lærer på flere måter: av det lærerne sier og viser og de lærer av hverandre. Elevene er på ulike nivå og de som kan minst lærer av de som kan mer. Instruktørene spiller i stor grad sammen med elevene. Orkesteret har hyppige gruppeprøver noe som forenkler innøving av nytt stoff og gir instruktørene mulighet for å hjelpe den enkelte elev.

Orkesteret har en fadderordning der eldre elever har ansvar og konkrete oppgaver overfor yngre elever. Dette er utviklende for begge parter. Oppgaven kan være å øve/trene sammen med elevene, være ansvarlig for instrumentgrupper.

Motivasjon

- Ønsket om å spille sammen med andre
- Skape noe sammen med andre i en ramme preget av trygghet, men også med fokus på kvalitet
- Sosial tilhørighet
- Gode opplevelser gjennom seminarer, konserter og turer

Hva forventes av den enkelte elev?

- At elevene møter presis til øvelser og konserter.
- At en behandler hverandre med respekt og tar ansvar for å ha det kjekt sammen
- At en utviser god orkesterdisiplin ved å lytte til det som sies på øvelsene og at en noterer nødvendig informasjon i noter så som strøk og dynamikk.
- At eleven øver på orkesterstoff hjemme og ber spillelærer om hjelp hvis nødvendig

Læringsmål:

- Utvikle gode samspillferdigheter. Lytte aktivt til hverandre
- Bli god til å spille prima vista (fra bladet)
- Akkompagnere solister
- Bruker treklanger, skalaer og intervaller som notelesingsverktøy
- Dokumentere grunnleggende tekniske kunnskaper på instrumentet
- Spille varierte konserter på ulike publikumsarenaer
- Sette sammen konsertprogram i samarbeid med lærere og medelever

Eksempler på repertoar:

Barokkmusikk

Wienerklassisk

Romantisk musikk

Musikk fra det 20.århundre

Norsk og nordisk musikk

Musicals

Filmmusikk

Populærmusikk i samarbeid med band

Sanger og korverk i samarbeid med sangere og kor

